

ISSN (Online) 2560-4708

75 година победе на фашизмом у II светском рату

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова бр. 1
www.udruzenjepvlps.org

БИЛТЕН

Број 103, јул 2020.

БЕСПИЛОТНЕ ЛЕТЕЛИЦЕ ЗА СРПСКУ ВОЈСКУ

Председник Вучић са командантом РВ и ПВО и старешинама испред нове беспилотне летелице

Председник Републике и врховни командант Војске Србије Александар Вучић присуствовао је 4. јула 2020. године на аеродрому „Пуковник-пилот Миленко Павловић“ у Батајници, приказу нових беспилотних летелица ЦХ-92А, које имају могућност напада ласерски вођеним ракетама на циљеве на земљи и чијом набавком је значајно унапређена способност извиђања из ваздушног простора. Приказу је присуствовао начелник ГШ ВС генерал Милан Мојсиловић и команданат РВ и ПВО генерал-мајор Душко Жарковић.

Реч је о шест нових беспилотних летелица купљених у НР Кини, које своје циљеве могу да гађају са удаљености од око девет километара, а истовремено да са раздаљине од 250 км снимају терен и положај непријатељских јединица. То је је борбено средство за савремени начин ратовања, са значајним искуствима у свету, који ће моћи да примењује и у дејствима РВ и ПВО и Војске Србије. Договорен је и почиње трансфер технологија са кинеском страном, тако да ће и наша беспилотна летелица домаће конструкције и производње “Пегаз” полако улазити у употребу. Учимо и преузимамо инжењерску

Председник Александар Вучић са старешином који опслужује беспилотни летелицу ЦХ-92А

технологију коју нисмо имали завршену до краја и стварамо услове да се и овакве летелице нађу у нашем арсеналу наоружања.

Војска Србије је прва у региону опремљена кинеским беспилотним летелицама ЦХ-92А које нсое наоружање и чији је акциони радијус дејства већи од 250 километара, максимална висина лета је 5.000 метара, а брзина 200 километара на час. Систем наоружаних беспилотних летелица ЦХ-92А је мултифункционална и може се употребљавати за реализацију широког спектра задатака: извиђање из ваздушног простора, прецизно одређивање координата уочених циљева на земљи, аутоматско праћење покретних циљева на земљи, обавештајна припрема бојишта, корекција артиљеријске ватре, процена ефеката дејства, напад ласерски вођеним ракетама на циљеве на земљи, ласерско озрачивање циља ради дејства друге ласерски вођене муниције - бомби и ракета.

Након пригодног говора председник Александар Вучић је обишао нове беспилотне летелице Војске Србије и разговарао са старешинама и војницима који их опслужују.

Беспилотна летелица ЦХ-92А и ракете које користи у борбеним дејствима

Беспилотна летелица ЦХ-92А на стајанци, у позадини возила за транспорт

ОБУКА “ГРИФОНА” НА ПРЕВОДНИЦИ КАЈТАСОВО

Припадници Батаљона за специјалне операције „Грифони“ из састава 72. бригаде за специјалне операције реализовали су 14. јула 2020. године, у рејону преводнице Кајтасово на каналу Дунав–Тиса–Дунав, део редовне обуке.

Обука је реализована у садејству са припадницима Ратног ваздухопловства и ПВО. Приказан је десант ронилаца на водену површину из хеликоптера, десант ронилаца на водену препреку из чамаца при пуној брзини и десант применом технике брзог спуштања конопцем.

Обуци је присуствовао министар одбране Александар Вулин.

Командант Батаљона за специјалне операције „Грифони“ потпуковник Драган Кушет је рекао да је приказана је обука „извођење диверзије“ кроз три тачке: Све акције специјалних јединица заснивају се на два посебна ефекта која желимо да постигнемо – изненађење и тајност. Све то радимо до аутоматизма под паролом што више зноја у миру, мање крви у рату.

Након приказа обуке, министар Вулин је присуствовао и презентацији верачке и ронилачке опреме којом су опремљени припадници Батаљона за специјалне операције „Грифони“.

Приказу обуке присуствовао је и бригадни генерал Мирослав Талијан, командант 72. бригаде за специјалне операције.

НОВА СВЕТЛОСНА СИГНАЛИЗАЦИЈА НА БАТАЈНИЦИ

Министар одбране Александар Вулин обишао је 19. јула 2020. године радове на реконструкцији система светлосног обележавања на батајничком аеродрому “Пуковник-пилот Миленко Павловић”.

Министар Вулин је истакао да 21 годину након што је батајнички аеродром бомбардован током НАТО агресије, коначно смо обновили његову светлосну сигнализацију и коначно смо га учинили безбеднијим, сигурнијим, бољим и изједначили га са свим војним аеродромима у Европи и у свету. Наставићемо са улагањем у војно ваздухопловство, поручио је министар Вулин, као и у аеродромску инфраструктуру.

Помоћник команданта за операције 204. ваздухопловне бригаде потпуковник Дејан Беда рекао је да је на аеродрому „Пуковник-пилот Миленко Павловић“ завршена прва фаза реконструкције светлосног обележавања аеродрома те да су у првој фази завршени писта број један и део маневарских површина.

Обиласку је присуствовао и државни секретар Бојан Јоцић, заменик команданта Ратног ваздухопловства и против-ваздухопловне одбране бригадни генерал Жељко Билић, командант 204. ваздухопловне бригаде пуковник Бране Крњајић и начелник Управе за инфраструктуру пуковник Радмило Кравић.

ВАЗДУХОПЛОВНА ХРОНОЛОГИЈА

- **2. августа 1924. године**, на Светог Илију, први пут је на војном аеродрому у Новом Саду, касније названом “Југо-вићево” установљена и прослављена крсна слава пилота и механичара. Крсна слава, Свети Илија се и данас слави у нашем војном, цивилном и спортском ваздухопловству.

- **3. августа 1884. године**, у Шапцу је рођен Милош Илић, један од првих шест српских пилота. Његова диплома ФАИ носи број 1028 из августа 1912. Умро је у Београду 1960. године.

- **5. августа 1916. године**, у Крагујевцу је рођен народни херој Момчило Мома Станојловић. Био је поручник пилот у ваздухопловству Краљевине Југославије. У НОР-у је био командант Крагујевачког батаљона Прве пролетерске бригаде. Погинуо је на Сутјесци 13. јуна 1943. године.

- **7. августа 1916. године**, школовање је завршила Прва класа ваздухопловних извиђача српске војске.

- **9. августа 1914. године**, Ваздухопловна команда српске војске је пребазирала у Ваљево.

- **10. августа 1932. године**, по пројекту архитекте Војина Симеонковића, почела је градња Дома аероклуба.

- **10. августа 1945. године**, формиран је Ваздухопловно опитни центар (ВОЦ) у Батајници.

- **10. августа 1946. године**, формиран је Ваздухопловнотехнички институт (ВТИ) у Жаркову.

- **13. августа 1914. године**, српски авиони су извиђали аустроугарске мостобране на Сави и Дрини.

- **14. августа 1932. године**, са радом је почела прва једриличарска школа у Југославији и Србији, у селу Пиносава испод Авале, недалеко од Београда.

- **14. августа 1948. године**, основан је Ваздухопловни савез Југославије (ВСЈ).

- **15. августа 1916. године**, капетан-пилот Миодраг Томић је извршио први борбени лет на Солунском фронту.

- **18. августа 1944. године**, Прва ловачка ескадрила НОВЈ је била са аеродрому Кане у Италији, извршила први борбени задатак над територијом Југославије.

- **27. августа 1914. године**, десила се прва ваздушна борба код нас, када су аустроугарски авиони напали авион Миодрага Томића.

- **27. августа 1927. године**, током прелета Алпа током Међународне ваздухопловне утакмице у Цириху, погинули су у удесу авиона Потез-25, ваздухопловни потпуковник Живорад Петровић, командант Првог ваздухопловног пука и ваздухопловни поручник Драгољуб Пајевић.

- **31. августа 1944. године**, приликом напада на немачки воз код Дрниша, погинуо је пилот Прве ескадриле НОВЈ, заставник Александар Вуковић.

У име славне херојске прошлости

Осамдесетпрва годишњица погибије pilota Бошка Петровића ШПАНСКИ БОРАЦ НАЈВЕЋИ СРПСКИ НЕБЕСКИ АС

У јулу месецу навршила се осамдесет и трећа годишњица од погибије pilota Божидара Бошка Петровића – ваздушног аса шпанског неба, који паде од фашистичких плотуна врелог јула 1937. године у одбрани Мадрида.

Божидар Бошко Петровић припада плејади наших изузетних ваздухопловаца, небеских витезова, који полако тону у заборав и нестају из меморије народа, јер им нити историја, нити држава, нису одредиле место које су заслужили. Већина њих немају спомен-обележја, а и ако их имају она су запуштена, скрајнута да се за њих не зна. Њихових имена и њихових дела нема у историјским читанкама, нема их у „званичним“ државним протоколима и меморијалима, једино их се о њима брину поједина удружења, попут УПВЛПС, које упорно наставља борбу за чување од заборава наших асова авијације, на које би сви требало бити поносни.

Бошко Петровић је са 25 година живота, постао познати фудбалер и репрезентативац Југославије, студент права и одличан пилот. Био је антифашиста, одређени револуционар, борац за социјалну правду слободу и мир. Прикључио се Интернационалним бригадама у Шпанском грађанском рату и постао пилот „Глориосе“ – славног републиканског ваздухопловства, где је успео да за месец и нешто дана обори осам фашистичких авиона (5 самостално и три у садејству) што га сврстава у круг небеских бесмртника и ваздушних асова, међу Србима свакако највећег. Али ко то у нас зна? Пише се о разним „асовима неба“ али о нашим веома мало!

Рођен је 7. априла 1911. године у Белој Паланци, као син полицијског службеника, пореклом из Ивањице. После Првог светског рата, Бошкова породица се сели у Београд, где отац постаје начелник полицијске станице на Врачару. Бошко завршава гимназију и уписује Правни факултет. Бави се фудбалом и постаје познат играч и репрезентативац. Играо је у „Јавору“ из Ивањице, „БСК“-у из

Београда, „Војводици“ из Новог Сада, „Мачви“ из Шапца.

У Новом Саду служећи војни рок 1934. године у Ваздухопловству војске Краљевине Југославије, у Пилотској школи Првог ваздухопловног пука у Новом Саду стиче звање резервног официра-пилота ловца. Наредних година усавршава пилотажу и спрема се за ваздушног борца.

Мотив за авијацију дао му је старији брат Владета Петровић, пилот поморског ваздухопловства, који се прославио у Априлском рату 1941. године и једини извео јединицу, летом од преко 1.000 километара, код савезника на Блиски Исток.

Понесен идејама правде и слободе, антифашизма и интернационализма, са стотинама добровољаца из Југославије Бошко Петровић одлази у Шпанију 1937. године, прикључује се и ваздухопловству Шпанске републике. Храбро се бори и у периоду јуни - јули остварује осам ваздушних победа - пет појединачних и три групне.

У жеку борби за Мадрид Бошко је погинуо 12. или 18. јула, тачно се не зна. Не зна се ни место његове сахране. Као скроман белег овом храбром човеку и највећем асу нашег

ваздухопловства у кругу стадиона ФК „Партизан“ у Београду постављена је од стране ФСЈ, на скровитом месту спомен-плоча посвећена њему, а поред плоче чувеном Милутину Ивковићу Милутинцу.

Удружење пензионисаних војних летача и падобранаца Србије - Ветерани РВ и ПВО, свеке године је полагало цвеће крај спомен-плоче Бошку Петровићу и тако чувало од заборава сећање на небеског аса, фудбалера и човека који је својом скромношћу и херојством заслужио и много више. Спречени епидемијом корона вируса Ковид-19, ове године нисмо изашли пред спомен-плочу Бошку Петровићу, али његово дело и светли лик не заборављамо и не предајемо забору. Да живи вечно пилот Божидар Бошко Петровић - највећи ас српске авијације!

Златомир Грујић

"СПРЕМНИ СМО ДА ПРОДАМО СРБИЈИ НОВЕ ПВО СИСТЕМЕ"

Наши партнери из Србије су изразили интересовање да набаве и друге системе ПВО и ми смо спремни да удовољимо Србији као нашем давнашњем савезнику, рекао је за "Новости" директор Федералне службе војнотехничке сарадње Русије Дмитриј Јевгењевич Шугајев.

Према његовим речима, руски произвођачи и специјални извозник „Рособоронекспорт“ предлажу данас широку линију првокласних средстава ПВО разног домета.

"Настављамо да о томе разговарамо са партнерима из Србије, али о конкретним резултатима рано је говорити", прецизирао је он, додајући да се сарадња наших земаља реализује у више праваца, али да је у сфери авијације и технике ПВО последњих година била најобимнија.

"Србија у наоружању има авионе миг-29, од којих је шест испоручено из састава Министарства одбране РФ, хеликоптери су из породице Мил, као и руски системи ПВО. Од реализованих уговора могу да наведем испоручене хеликоптере Ми-17Б-5. У јуну 2018. био је потписан уговор за продају хеликоптера Ми-35 М, који су испоручени крајем 2019. Батерија Панцира-С1 била је испоручена почетком ове године", подсетио је Шугајев. Он је рекао и да је војнотехничка сарадња сарадња Русије и Србије последњих неколико година подигнута на виши ниво и да се развија у формату стратешког партнерства о којем су говорили председници двеју држава. Подсетио је и да је потписан међувладин договор о војнотехничкој сарадњи, да се реализују пројекти о испоруци оружја, војне технике и резервних делова, и да се ради на ремонту и модернизацији раније испоручене технике. *Извор: Новости.рс, среда, 08.07.2020. године.*

СРБИЈА БИРА ИЗМЕЂУ МИГ-а И СУХОЈ-а?

Србија ће ускоро донети одлуку о новом ловачком авиону за РВ, чијом куповином би на дужи рок била осигурана заштита неба. У центру пажње је руска летелица "Миг 35", али не искључује се ни авиони из руске фамилије "Сухој".

Да би могао да уђе у српско РВ, спекулише се и у домену бомбардерске авијације, где се авион "Су-25" намеће као наследник домаћег јуришника "Орао". У јеку анализа о новом јуришнику ВС, размишља се и о стратегији ловачке авијације.

Испоруком 4 авиона из Белорусије, Војска Србије ће већ за месец-два комплетирати ескадрилу од 14 "Миг-29", која је препородила домаћу ЛА. Ови авиони, упркос ремонту и модернизацији, набављене су, ипак, само као прелазно решење до дефинитивне набавке савременог вишенаменског авиона за ВС. План је да оне буду у служби најдаље до 2031, до када би требало да буде изабран нови авион и уговорена набавка.

Као будућег ловца Војске Србије познаваоци војне технике виде "Су-30", који је не само врхунски авион нове генерације него и одлична платформа за даљу надградњу још савременијим уређајима и наоружањем.

Анализа о будућем ловцу РВ, који би ступио на домаћу сцену за десетак година, поклапа се за изразом новог плана опремања Војске Србије до 2030. године. На бази ових анализа већ до краја године председник Републике Србије ће одобрити нацрт, а Влада усвојити Стратегијски преглед одбране - темељни документ за развој ВС током наредне деценије.

Извор: Новости, 28. 07. 2020. године.

ВАЗДУХОПЛОВНЕ ВЕСТИ ИЗ СВЕТА

Одлазак легенде – корона отерала "џамбо џет" у пензију

Корона је учинила своје - легенда ваздухопловства, авион који је обележио историју, "Боинг 747" ускоро ће изаћи из производње. Главни разлог је потражња. Производња тог модела у јулу је пала на један примерак месечно, док је ранијих година месечно са производних трака силазило по десетак примерака. "Боинг 747" први пут полетео је 1969. године, а у флоте ваздухопловних компанија почео је да улази годину касније. До сада су произведена 1.522 примерка, а уз надимак "џамбо џет" био је познат и као "Краљица неба". Користи га неколико шефова држава, а најпознатији је као "Air Force One", авион америчког председника. Међутим, авио-компанијама све је мање занимљив због превелике потрошње горива у односу на новије и економичније моделе.

Џамбо је обележио једно раздобље и сматра се за најпозданији дуголинијски авион који је икад направљен. Међутим, због колапса авио-компанија и све мањег обима саобраћаја због коронавируса, мораће да га замене моделом који ће бити мањег капацитета и мање потрошње. Овај авион је био највећи путнички авион и ту титулу је држао дугих 35 година. Али, исто тако, "Боинг" је учинио свет доступнијим. По први пут се с једног на други крај света могло доћи за непуна 24 сата. "Боинг 747" више неће летети у САД. Остаће само као председнички авион који у време нуклеарног рата постаје главна команда ваздушних снага САД. Колика је љубав путника према "Боингу 747", показују и последњи летови тог авиона у САД. "Боинг" је у уторак одрадио претпоследњи лет из Сеула за Детроит, а карте су недељама пре лета биле распродане. Ситуација је иста и за последњи лет. *Извор: РТС, 09. јул 2020. године.*

Ауто-пут као писта

Отприлике сат времена по добијању дозволе лет на 2.000 метара висине због проблема са мотором пилот Хауи Гидри морао је писту да замени ауто-путем. То је први пут да се у својој две деценије дугој пилотској каријери сусрео са таквом неочекиваном ситуацијом. Слетање на аеродрому није била опција. Снимак слетања забележио је возач камиона који је приметио авион и блокирао ауто-пут како би пилоту дао простора да безбедно слети. Каже да су га бринули далеководи у близини ауто-пута. "Ако погледате снимак можете видети да одмах након што је слетео авион пролази испод далековода, па нисам могао да верујем да је успео да слети а да се не уплете у те каблове", рекао је возач камиона. *Извор: WWLTV.COM, 04. јул 2020. године.*

Хоће ли половни француски "рафали" чувати хрватско небо

Новог хрватског министра одбране, као његове претходнике, дочекао је пројект набавке борбеног авиона, који пуних 14 година није успела да реши ниједна тамошња влада. До краја мандата треба да одаберу тип авиона, потпишу уговор и започну с обуком пилота и техничара и припремом пратеће инфраструктуре. То значи да до пре 2024. године нема ништа од новог авиона и да ће ваздушни простор те земље морати да чувају авиони чланица НАТО-а, највероватније Италије и Мађарске. Хрватским миговима ресурси истичу 2022. и морају бити приземљени, а 2023. године ниједан ловац руске производње више неће смети да лети. Хрватска влада је почетком априла због епидемије коронавируса до даљег одложила процес набавке борбеног авиона. У том је тренутку имали су понуде САД и Шведске за нови Ф-16 вајпер и ЈАС-39. Половне авионе понудили су Француска ("Рафал"), Италија ("Јурофајтер"), Норвешка, Грчка и Израел (Ф-16). Понуде су требале бити оцењене до почетка августа, али онда је дошла корона и све је одложено. *Извор: РТС, Јутарњи.хр, 26.07.2020. године.*

ISSN (Online) 2560-4708

Ваздухопловни билтен излази месечно у електронској форми. Наменен је члановима УПВЛПС, ваздухопловним ветеранима и љубитељима ваздухопловства. Уређење и припрема: Златомир Грујић и Милан Ракић.
E-pošta: zlgurjic@gmail.com www.udruzenjepvlps.org